

Особливості виконання рішень про конфіскацію майна

Відповідно до статті 41 Конституції України, яка є нормою прямої дії, конфіскація майна може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, встановлених Законом. Умови і порядок виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), що відповідно до закону підлягають примусовому виконанню у разі невиконання їх у добровільному порядку, визначає Закон України «Про виконавче провадження».

Статтею 64 Закону України «Про виконавче провадження» передбачено:

1. Майно, що підлягає конфіскації, вилучається;
2. Реалізація конфіскованого майна здійснюється в порядку, встановленому цим Законом;
3. Порядок подальшого розпорядження конфіскованим майном, не реалізованим у порядку, визначеному статтею 62 цього Закону, та майном, яке не підлягає реалізації, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Разом з цим, в Україні діє цілісна система нормативно-правового регулювання здійснення операцій з конфіскованим майном. Так, механізм розпорядження конфіскованим за рішеннями судів майном, що було вилучене митними органами врегульовано Порядком взаємодії органів державної виконавчої служби та митних органів при переданні майна, конфіскованого за рішеннями судів, та розпорядженні ним, затвердженим наказом Міністерства юстиції України, Державної митної служби України від 12 жовтня 2009 р. N 1833/5/943, зареєстрованим в Мін'юсті України 23.10.2009 року за № 978/16994.

Даний Порядок розроблено відповідно до Митного кодексу України, Закону України "Про виконавче провадження" з метою врегулювання механізму передачі вилученого митними органами та конфіскованого за судовими рішеннями майна органам державної виконавчої служби. Дія цього Порядку поширюється на майно, в тому числі транспортні засоби, вилучене митними органами і конфісковане на підставі судових рішень, а також на майно з обмеженим терміном зберігання, що потребує невідкладного розпорядження.

Облік, попередня оцінка, а також відповідальність за зберігання конфіскованого за рішеннями судів майна до моменту його вилучення державним виконавцем або передачі торговельній організації покладаються на митні органи.

Після відкриття виконавчого провадження щодо виконання рішення суду про конфіскацію майна державний виконавець невідкладно з'ясовує у митного органу місцезнаходження майна, що підлягає опису та арешту, та умови його зберігання. Опис та арешт майна проводяться у строк не пізніше п'яти днів з моменту відкриття виконавчого провадження. Державний виконавець за участю суб'єкта оціночної діяльності оглядає майно, що підлягає конфіскації, ознайомлюється із супровідними документами на нього і складає акт опису й арешту майна, в якому зазначаються відомості про майно та його вартість після нарахування усіх податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні зазначеного майна через митний кордон України. Акт опису й арешту майна підписується державним виконавцем, представником митного органу, понятими, зберігачем майна, іншими особами, які були присутні при описі майна. Довідка митного органу про визначення вартості майна після нарахування усіх податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні зазначеного майна через митний кордон України, є невід'ємною частиною кожного примірника акта опису й арешту майна. Копія довідки передається в процесі опису та арешту майна через державного виконавця суб'єкту оціночної діяльності для врахування ним під час визначення ринкової вартості майна.

Заборонено передання на реалізацію або безоплатне передання конфіскованого майна до повного узгодження оцінки такого майна державним виконавцем та митним органом. У разі коли передане на реалізацію майно не буде продано протягом двох

місяців, воно підлягає переоцінці. Державний виконавець переоцінює майно за участю представника спеціалізованої торговельної організації у присутності представників митного органу, органу державної податкової служби та фінансового органу. Розмір переоцінки не повинен перевищувати 20 відсотків вартості, узгодженої державним виконавцем та митним органом. Якщо майно не реалізовано протягом місяця після проведення переоцінки, проводиться додаткова переоцінка у такому самому порядку.

З метою забезпечення розпорядження конфіскованим майном у разі неможливості його реалізації начальниками відділів державної виконавчої служби, які здійснюють виконання рішень про конфіскацію майна, вилученого митними органами, утворюються комісії у складі представників митного органу, органу державної податкової служби, фінансового органу та органу державної виконавчої служби. Засідання комісії відбуваються на вимогу державного виконавця у встановлений ним строк та є повноважними у випадку присутності не менше 2/3 членів комісії. Головує на засіданні комісії представник органу державної виконавчої служби. Рішення комісії приймаються простою більшістю голосів. У разі якщо голоси розділилися порівну, голова комісії має ухвальний голос.

Майном, що швидко псується або має обмежений строк зберігання, мають право розпоряджатися в установленому законодавством порядку митні органи. Швидкопсувне майно передається митним органом для реалізації, а за наявності ознак псування, непридатності до використання чи загрози санітарно-епідеміологічному благополуччю населення - для утилізації, знищення чи на переробку, з дотриманням вимог діючого порядку розпорядження відповідною категорією майна.

Розпорядження вилученими митними органами і конфіскованими за рішеннями судів лікарськими та медичними препаратами, наркотичними засобами, психотропними речовинами, прекурсорами шляхом передачі їх для знищення чи утилізації, а також зброєю та боєприпасами шляхом передачі органам МВС, а також іншим майном (за винятком валютних цінностей, дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, а також культурних цінностей) здійснюється митними органами на підставі відповідного доручення державного виконавця.

Якщо майно, в тому числі транспортні засоби, передані органам державної виконавчої служби, за рішенням комісії не може бути реалізоване, заборонене для експлуатації та яке не реалізоване, таке майно передається безоплатно в установленому порядку або знищується (утилізується). При прийнятті комісією рішення про безоплатну передачу майна орган державної виконавчої служби розміщує інформацію щодо цього майна на веб-сайті з питань реалізації арештованого державними виконавцями майна. Якщо протягом місяця з моменту розміщення повідомлення жодна з осіб, яким надано право безоплатного отримання майна, не звернулася до державного виконавця щодо його отримання, державний виконавець виносить на розгляд комісії питання щодо знищення (утилізації) майна. Рішення щодо знищення (утилізації) майна приймається також у випадку, якщо за рішенням комісії майно не було безоплатно передано жодній з осіб, які виявили бажання його отримати.

Транспортні засоби можуть бути розукомплектовані, при потребі із залученням спеціаліста станції технічного обслуговування, з подальшою реалізацією органами державної виконавчої служби приладів, вузлів, агрегатів за вартістю, визначеною експертом. Рішення щодо передачі на утилізацію приладів, вузлів, агрегатів, що не придатні для подальшого використання за призначенням, приймається комісією.

Отримані від реалізації майна податки та збори перераховуються державним виконавцем на відповідний рахунок митного органу в 3-денний термін з дня надходження коштів на депозитний рахунок відповідного відділу державної виконавчої служби для подальшого їх зарахування до Державного бюджету України за кодом класифікації доходів бюджету "Надходження коштів від реалізації конфіскованого майна за

матеріалами митних органів". У разі реалізації, знищення, утилізації, переробки або безоплатного передання конфіскованого майна державний виконавець виносить відповідну постанову про закінчення виконавчого провадження на підставі пункту 8 частини першої статті 49 Закону України "Про виконавче провадження", копію якої додатково направляє до митного органу.

У разі скасування рішення суду про конфіскацію майна орган, у якого воно знаходиться на зберіганні чи у розпорядження якого надійшло, повертає майно власникові в порядку, встановленому законодавством. Якщо описане державним виконавцем майно на момент скасування рішення суду про конфіскацію продовжує зберігатися митним органом, таке повернення здійснюється митним органом за участю державного виконавця. Якщо ж майно надійшло у розпорядження державного виконавця (передано ним на зберігання суб'єкту господарювання чи спеціалізованій торговельній організації), орган державної виконавчої служби забезпечує повернення майна митному органу для подальшого його оформлення у митному відношенні та видачі власнику. Повернення майна митному органу здійснюється на підставі матеріальної довіреності та оформлюється актом приймання-передачі від зберігача майна до митного органу. У разі реалізації майна, щодо якого скасоване попереднє рішення суду про конфіскацію, власнику або уповноваженій ним особі повертаються кошти, одержані від реалізації такого майна, органами Державного казначейства України.

Дніпровське районне
управління юстиції у м.Києві